

MIASTA MARZEŃ

Ateny

BIBLIOTEKA GAZETY WYBORCZEJ

Panorama Akropolu.

„Miasta Marzeń” to nowa 21-tomowa seria przewodników, poświęconych miastom znanym z historii i literatury. Opowiada ich dzieje, prezentuje zgromadzone w nich zabytki i dzieła sztuki, kreśli sylwetki wielkich i sławnych mieszkańców. I – przede wszystkim – wskazuje trasy, które ułatwiają dogłębne ich poznanie. Z tymi przewodnikami marzenia się spełniają.

Przewodniki z serii „Miasta Marzeń” mają powtarzalny układ, dzięki czemu posługiwanie się nimi jest proste i intuicyjne. W szczególny sposób zostały zaakcentowane w nich informacje bliskie polskiemu odbiorcy.

Część I, **Historia** – ukazuje dzieje miasta od najdawniejszych czasów aż po dzień dzisiejszy.

Część II, **Wademekum** – prezentuje osobliwości miasta, lokalne specjały, tradycje i jego niezwykłych mieszkańców.

Część III, **Zwiedzanie** – proponuje trasy, którymi najlepiej udać się na podbój miasta. Autorzy zatroszczyli się o to, by turystom nie umknął żaden szczegół wart poznania, a miejskie szlaki turystyczne wytyczyli tak, by podczas aktywnego zwiedzania mogli pozwolić sobie na chwilę wytchnienia od zgiełku miasta.

Rady dla podróżnych – w tej części znalazły się praktyczne rady, jak poruszać się po mieście, jakiej skosztować kuchni i gdzie najwygodniej się zatrzymać. Cennym uzupełnieniem są liczne wskazówki, które nawet w obcym kulturowo mieście pozwolą poczuć się bezpiecznie.

Opisy najbardziej interesujących obiektów w części **Zwiedzanie** zostały opatrzone odsyłaczami do kolorowych planów i map, a ikonka w górnym rogu strony informuje, gdzie szukać mapy.

Autorzy

Książka powstała w wyniku współpracy dwojga autorów. Pierwszym z nich jest Stanisław Szuro, długoletni pracownik Instytutu Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jego zainteresowania badawcze skupiły się na problematyce historii społeczno-ekonomicznej XIX stulecia oraz na historii regionalnej. Poza pracą naukową, od wielu lat pasjonuje się podróżami, starając się jak najlepiej poznać odwiedzane miejsca. Od kilku lat w swojej pracy zawodowej skupił się na oprowadzaniu turystów po świecie. O wiele liczniejsze wyjazdy zaowocowały również tym, że w 2010 r. został współautorem przewodnika po Jerozolimie. Od dwudziestu lat regularnie odwiedza Ateny, co pozwala mu na obserwacje zmian zachodzących w tym mieście.

Współautorką publikacji jest Gabriela Snaczke, absolwentka historii sztuki na Uniwersytecie Jagiellońskim. Po raz pierwszy dotarła do Grecji jeszcze jako dziecko i od tej pory stara się być tu jak najczęściej. Realizując swoje pasje, podróżuje i pracuje jako pilot wycieczek zagranicznych. Stale poszerza przy tym swoje zainteresowania kulturą i sztuką odwiedzanych miejsc. Poza Grecją szczególnie interesuje się Bliskim Wschodem, dzięki czemu w 2010 r. została współautorką przewodnika po Jerozolimie. Grecja i Ateny pozostały jednak jej pierwszą miłością, której jest wierna.

Ateny

► Plany

Ateny
przednia wyklejka

Akropol i okolice
104–105

Wzgórze Akropolu
110

Agora
142–143

Wokół placu
Omonia
170

Wokół Ogrodów
Narodowych
189

Komunikacja
w Atenach
tylna wyklejka

► Wprowadzenie

Ateny – antyczne piękno 14

► Historia

Kalendarium 20

Najdawniejsze dzieje Aten 24

Przemiany ustrojowe Aten w VI w. p.n.e. 28

Złoty wiek Aten 32

W granicach starożytnych imperiów 38

Upadek znaczenia Aten 44

Stolica odrodzonej Grecji 50

Ateny na przełomie XIX i XX stulecia 56

II wojna światowa i grecka wojna domowa ... 62

Dzieje najnowsze 66

► Wademekum

Drzewo oliwne – dar Ateny dla ludzkości 72

Igrzyska olimpijskie w Atenach 80

Demokracja ateńska 86

Panatenaje 90

Miasto nie traci uroku także wieczorem.

► **Zwiedzanie**

Wprowadzenie	102
Akropol – serce Aten	106
Zbocza Akropolu	126
Zachodnia część starych Aten	136
Agora	144
Plaka i Monastiraki	152
Wokół placu Omonia	168
Wokół Ogrodów Narodowych	186
Kolonaki i Likawitos	202
Pireus i wybrzeże	210

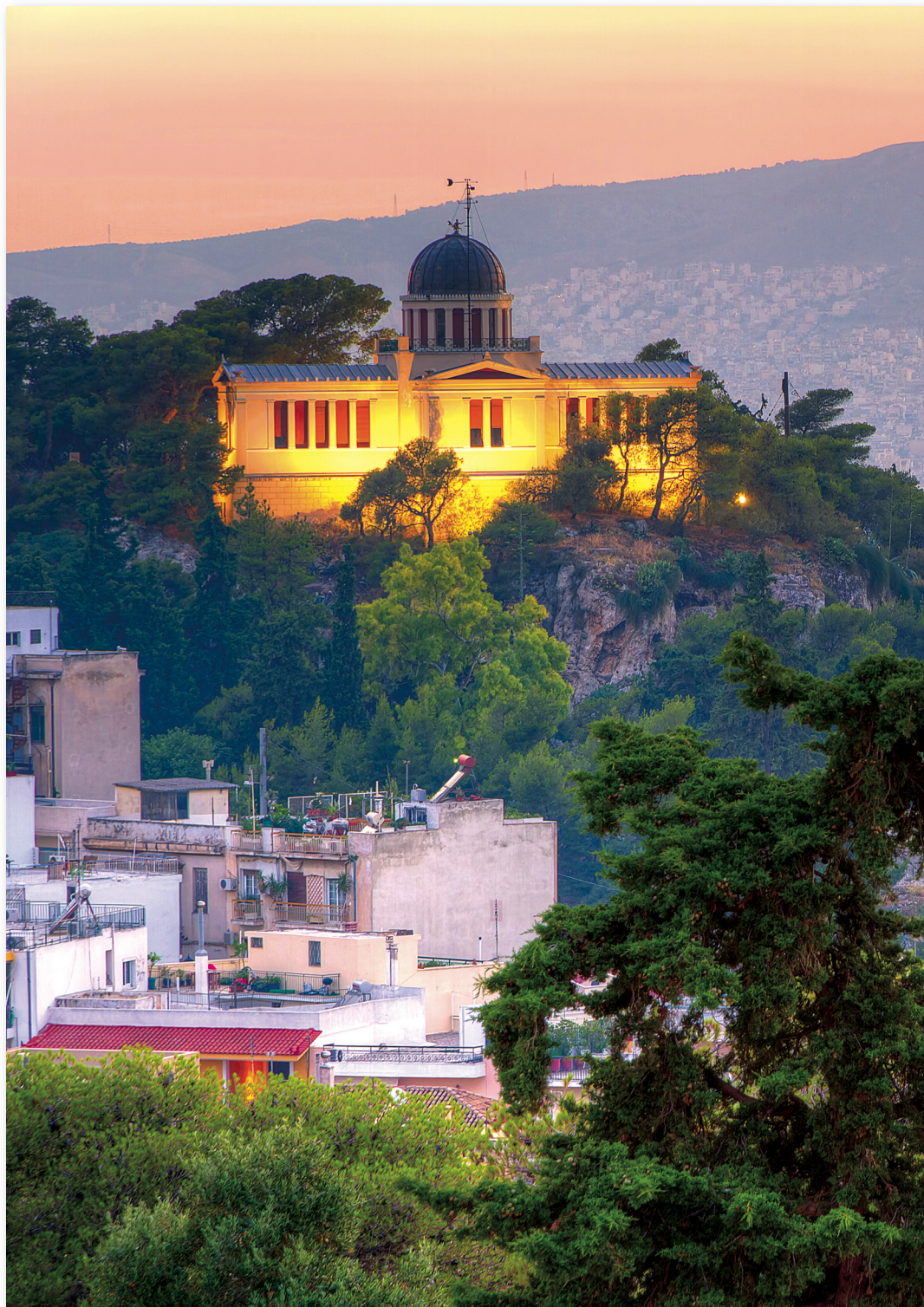
► **Okiem znawcy**

Evzones	191
---------------	-----

► **Rady dla podróżnych**

Ateny – antyczne piękno

Od wieków Ateny cieszyły się wielkim zainteresowaniem podróżników, historyków oraz ludzi kultury z całej Europy.

Już w starożytnym Rzymie wśród elit panowało powszechne przekonanie, iż podróż do Aten stanowi ważny element kształcenia każdego ambitnego obywatela. Przykłady architektury i rzeźby greckiej znajdujące się w Atenach już wówczas były uważane za jedno z najdoskonalszych w ówczesnym świecie. Tak więc bezpośrednie obcowanie z budowlami Akropolu oraz znajdującymi się tam posągami Fidiasza czy Myrona miało kształtować dobry gust artystyczny młodych ludzi. Dodatkowym magnesem przyciągającym do Aten mieszkańców starożytnego Imperium Romanum były istniejące w tym mieście szkoły filozoficzne, które odegrały olbrzymią rolę w kształtowaniu się poglądów ówczesnych elit.

Wprawdzie w okresie średniowiecza, wraz z upadkiem kultury antycznej, zainteresowanie Atenami wygasło, kilka wieków później renesans rozpoczął kolejny etap fascynacji Europejczyków architekturą i sztuką klasycznej Grecji. Zachowane na Półwyspie Apenińskim rzymskie kopie rzeźb greckich stały się na nowo elementem powszechnego zachwyty. Skłaniało to coraz liczniejszych podróżników do wypraw na teren starożytnej Grecji, a zwłaszcza do Aten. Należy przy tym pamiętać, iż tereny te były wówczas częścią imperium osmańskiego, co powodowało, że wyjazdy były bardzo kosztowne i niebezpieczne. Publikowane relacje z takich wypraw, często ilustrowane oryginalnymi grafikami, spowodowały, iż w Europie Zachodniej coraz lepiej poznawano zabytki ateńskie, a to z kolei uświadamiało badaczom, jak ważne miejsce zajmują budowle Akropolu w rozwoju historii sztuki i architektury.

Dodatkowo zainteresowanie Atenami w czasach nowożytnych wzrastało ze względu na fakt, iż od czasów renesansu aż do końca XIX w. w Europie Zachodniej powszechnie nauczano klasycznego języka greckiego, co utrzymywało w świadomości elit znaczenie wkładu kultury greckiej w rozwój kultury europejskiej. Dlatego też w XIX w. powszechne stało się wśród elit europejskich poparcie greckich dążeń niepodległościowych. Zaowocowało ono nie tylko działaniami politycznymi, ale wręcz powstaniem mody na manifestowanie zainteresowania kulturą grecką – zarówno antyczną, jak i współczesną.

Na poprzednich stronach: wzgórze Akropolu w porannym słońcu; panorama Aten z widokiem na obserwatorium astronomiczne i kościół św. Mariny; inauguracja igrzysk olimpijskich w Atenach w 2004 r.

Po prawej: monumentalna skała ateńskiego Akropolu po dziś dzień budzi zachwyt.

W XX stuleciu zainteresowanie kulturą grecką przysłoniła polityka: wojny bałkańskie, dwie wojny światowe, a w końcu zimna wojna. Dopiero upadek rządów czarnych pułkowników stworzył warunki do upowszechnienia się podróżowania po Grecji, a to z kolei spowodowało powrót zainteresowania Atenami, które od połowy XIX w. zdążyły się już przekształcić w olbrzymią metropolię.

Niestety, od kilku lat zainteresowanie Europejczyków Atenami nie jest związane z bogactwem historyczno-kulturowym miasta, a z problemami gospodarczo-ekonomicznymi całej Grecji, które w Atenach widoczne są w sposób drastyczny, poprzez liczne manifestacje przed budynkami rządowymi. Media relacjonujące kryzys ekonomiczny przedstawiają Greków i atenczyków jako osoby żyjące na zbyt rozrzutnie oraz kreują polityków jako dbających o swoje interesy dorobkiewiczów.

Będąc autorami niniejszego przewodnika, staramy się przypomnieć i przybliżyć czytelnikowi lata świetności greckiej stolicy. Naszym pragnieniem było stworzenie przewodnika łatwego i przyjemnego w odbiorze. Książka nie stanowi pełnego kompendium wiedzy o Atenach. Umożliwia jednak zaplanowanie kilkudniowego pobytu w stolicy Grecji. Dlatego też najważniejszą jej częścią są rozdziały ukazujące największe zabytki i atrakcje Aten. Zamieszczona tu historia miasta ułatwia zrozumienie zjawisk, które doprowadziły do dzisiejszego wyglądu aglomeracji, informacje w Wademekum pozwalają poznać specyfikę kultury atenczyków.

Powyżej: otoczony zielenią budynek Zappeionu.

Po prawej: malownicza panorama miasta z widokiem na Odeon Heroda Attyka.

Na następnych stronach: Ateny z lotu ptaka z widokiem na Akropol i pozostałości świątyni Zeusa.

Najważniejsze daty

Ok. 3500 p.n.e. Najstarsze osadnictwo na Akropolu.

Ok. 1400 p.n.e. Na Akropolu powstaje pałac zaliczany do kultury mykeńskiej.

Ok. 1200 p.n.e. Budowa „murów cyklopicznych”.

776 p.n.e. Pierwsze igrzyska w Olimpii.

Ok. 750 p.n.e. Powstanie jednego z najstarszych napisów w języku greckim na dzbanie wykonanym w Atenach.

621 p.n.e. Kodyfikacja prawa przez Drakona.

594 p.n.e. Reformy Solona.

561 p.n.e. Początek tyranii Pizystratów.

511 p.n.e. Ogłoszenie Akropolu „obszarem świętym”.

508/507 p.n.e. Reformy Klejstenesa początkiem demokracji ateńskiej.

490 p.n.e. Zwycięstwo Greków pod Maratonem.

480 p.n.e. Druga wojna z Persami, którzy po bitwie pod Termopilami zajmują i burzą Ateny, a następnie przegrywają bitwę morską pod Salaminą.

478 p.n.e. Powstanie Ateńskiego Związku Morskiego.

449 p.n.e. Zawarcie tzw. pokoju Kalliasa kończącego wojny grecko-perskie.

444–429 p.n.e. Rozkwit Aten za rządów stratega Peryklesa.

431–404 p.n.e. Wojna peloponeska.

338 p.n.e. Bitwa pod Cheroneą poddaje Ateny dominacji macedońskiej.

168 p.n.e. Bitwa pod Pydną – Rzymianie przejmują kontrolę nad Grecją.

86 p.n.e. Sulla zdobywa zbuntowane Ateny, łupi miasto i burzy mury obronne.

49 n.e. Święty Paweł naucza w Atenach.

268 Oddziały Gotów i Herulów zdobywają i niszczą Ateny.

313 Edykt tolerancji Konstantyna Wielkiego.

324 Konstantyn Wielki przenosi stolicę imperium do Konstantynopola, co daje początek erze bizantyjskiej w Grecji.

392 Edykt Teodozjusza Wielkiego zakazujący kultów pogańskich.

529 Cesarz bizantyjski Justynian Wielki zamyka szkoły filozoficzne w Atenach.

1054 Rozłam w chrześcijaństwie – Powstanie kościołów prawosławnego i katolickiego.

1209 Powstanie łacińskiego Księstwa Aten, jako jeden ze skutków IV krucjaty.

1456 Turcy zajmują Ateny.

1674 Na polecenie markiza de Nointela powstają rysunki detali z fryzu w Partenonie.

1687 W trakcie oblężenia Akropolu przez Wenecjan Partenon zostaje częściowo zburzony.

1801 Lord Elgin rozpoczyna demontaż marmurowych płaskorzeźb z Partenonu, które następnie wywozi do Londynu.

1821 Wybuch powstania greckiego przeciw Turkom.

1829 Zwycięskie zakończenie walk powstańczych.

9 X 1831 Zabójstwo pierwszego prezydenta niepodległej Grecji, Ioanisa Kapodistriasa.

1832 Początek rządów króla Ottona Bawarskiego.

1834 Ustanowienie Aten stolicą Królestwa Grecji.

1863 Koronacja Jerzego I Duńskiego.

1896 W Atenach odbywają się pierwsze nowożytnie igrzyska olimpijskie.

1912 Pierwsza wojna bałkańska, w wyniku której Grecja powiększa się o Saloniki i Epir.

1913 Druga wojna bałkańska, w której Grecja wspólnie z Serbią staje przeciw Bułgarii.

18 III 1913 Król Jerzy I ginie z rąk zamachowca, władzę obejmuje jego syn Konstantyn I.

1917 Grecja przystępuje do I wojny światowej po stronie ententy.

1922 Klęska Greków w Smyrnie (Izmirze), której skutkiem jest między innymi olbrzymi napływ uchodźców do Aten.

1924 Likwidacja monarchii i ustanowienie republiki.

1935 Restytucja władzy królewskiej w Grecji.

1941–1944 Niemiecka okupacja w Atenach.

1946–1949 Wojna domowa.

1967–1974 Rządy czarnych pułkowników w Grecji.

1981 Grecja przystępuje do EWG.

2002 Grecja rezygnuje z drachmy i przyjmuje za walutę euro.

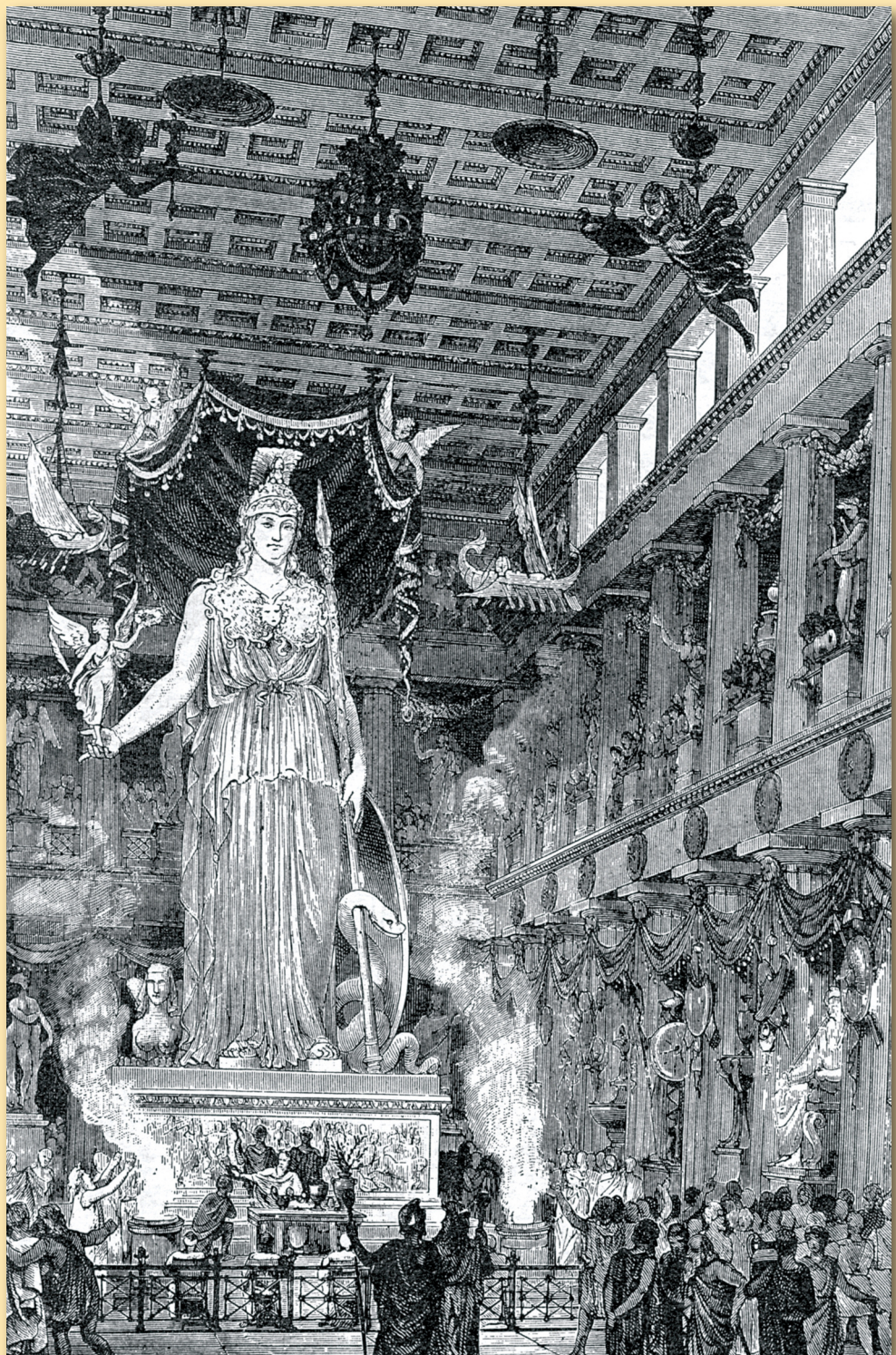
2004 Ateny gospodarzem XXVIII Letnich Igrzysk Olimpijskich.

2008 Zamieszki studenckie na wieść o ograniczeniu przez rząd wydatków na stypendia.

2011 Kraje strefy euro, aby ratować Grecję przed kryzysem, przyznają jej olbrzymią pomoc finansową.

Po prawej: gigantyczny posąg Ateny w Partenonie.

Na następnych stronach: oświetlona skała Akropolu.

Najdawniejsze dzieje Aten

Początki Aten kryją się w mrokach historii. Wiadomości o nich czerpiemy głównie z badań archeologicznych oraz z tekstów mitologicznych.

Najstarsze ślady osadnictwa na obszarze dzisiejszych Aten odkryto na Akropolu. Jest to wapienne wzgórze o wysokości 157 m n.p.m., na zboczach którego znajdowały się kiedyś liczne źródła wody. Miejsce to odległe o około 5 km od brzegu morskiego, dzięki stromym zboczom i płaskiemu, dużemu szczytowi, posiadało doskonałe warunki do osadnictwa. Jak wiemy dzięki badaniom archeologicznym, było zasiedlone już w okresie neolitu, czyli około 3500 lat p.n.e. Według naukowców badających pradzieje Grecji, ówcześni mieszkańcy Akropolu pod względem kultury materialnej i języka byli spokrewnieni z ludnością Anatolii leżącej na terenie dzisiejszej Turcji. Późniejsze źródła ateńskie najwcześniejszych mieszkańców Attyki nazywały Lelegami i Pelazgami.

W dobie kultury minojskiej i mykeńskiej

Przodkowie Greków przybyli do Hellady w trzech falach osadniczych. Pierwszą z nich tworzyli Jonowie, którzy zgodnie z najnowszymi wynikami badań napłynęli na te tereny ok. 2300–2100 lat p.n.e. Następnie około 1600 r. p.n.e. przywędrowały tu plemiona nazywane Achajami i powoli zdominowały cały obszar dzisiejszej Grecji, tworząc na nim tzw. kulturę mykeńską, którą z kolei ok. 1200 lat p.n.e. zniszczyły plemiona doryckie przybyłe w kolejnej fali osadniczej.

„Mury cyklopie”

WXII w. p.n.e. osady kultury mykeńskiej były fortyfikowane przy pomocy murów zbudowanych z olbrzymich głazów. Starożytni Grecy powszechnie wierzyli, że mury te wzniesli cyklopi – mityczni olbrzymi o jednym oku, stąd fortyfikacje te nazwano „murami cyklopimi”.

Achajowie opanowali terytorium późniejszej Attyki, której najważniejszą osadą było miasto leżące na obszarze Akropolu. Gdy kultura minojska, mająca swój centralny ośrodek na Krecie, zaczęła się chylić ku upadkowi w XVI w. p.n.e., Achajowie stworzyli jednolitą kulturę, która dominowała w basenie Morza Egejskiego przez około 400 lat i od swojego najważniejszego ośrodka była nazywana mykeńską. Jednym z jej charakterystycznych elementów były pałace władców oraz fortece otoczone murami z olbrzymich głazów nazywane powszechnie „murami cyklopimi”. Zarówno pozostałości fundamentów mykeńskiego pałacu, jak i fragmenty takich murów o grubości dochodzącej do 5 metrów wybudowanych ok. 1200 r. p.n.e. znajdują się również na Akropolu.

Zarówno o okresie kultury minojskiej, jak i mykeńskiej wiemy niewiele, a wiadomości o nich możemy czerpać jedynie z wykopalisk archeologicznych, z mitologii oraz z tradycji przekazywanej ustnie i spisanej później w utworach literackich, głównie przez Homera. Postacią mitologiczną związaną z historią Aten jest Tezeusz, syn władcy tego miasta, Egeusza. Najbardziej znany jest mit o wyprawie Tezeusza na Krete, gdzie udał się dobrowolnie jako jeden z młodzieńców przeznaczonych na ofiarę dla Minotaura, pół człowieka, pół byka żywiącego się ludzkim mięsem i mieszkającego w labiryncie wybudowanym przez Dedala. Tezeuszowi udało się zabić Minotaura, a następnie dzięki pomocy córki króla Krety, Ariadny, wydostać się z labiryntu, dzięki czemu ocalił osoby przeznaczone na ofiarę. Powszechnie uważa się, że mit ten odzwierciedla wyzwolenie się Attyki spod wpływów władców kreteńskich z Knossos.

Kultura mykeńska upadła w XII w. p.n.e., co część badaczy wiąże z najazdem kolejnego ludu helleńskiego, Dorów. Inni szukają przyczyn

Po prawej: ofiara dla Minotaura według ryciny z 1882 r.

Przykład ceramiki geometrycznej.

upadku w długotrwałym kryzysie społecznym, wynikającym z ocieplenia się klimatu, powodującego częste susze, oraz z załamania się handlu z Bliskim Wschodem.

Okres „wieków ciemnych”

Po upadku cywilizacji mykeńskiej Grecja przeżywała kryzys określany mianem „wieków ciemnych”. Nazwa ta powstała ze względu na fakt, iż na temat tego okresu (XI–VIII w. p.n.e.) nie ma źródeł pisanych, a zachowany materiał archeologiczny jest bardzo ubogi. Tak więc trudno jest śledzić przemiany dokonujące się wówczas w świecie kultury egejskiej. Niemniej faktem jest, że na terenie całego obszaru znacznie zmniejszyła się liczba mieszkańców, a dawne ośrodki mykeńskie pozostawały w większości niezamieszkałe. Pewnym ewenementem były tu Ateny zajmujące wówczas obszar około 200 ha, na którym w domach rozrzuconych pomiędzy gajami i sadami mieszkało, jak się dziś szacuje, około 2 tys. osób. Domy ateńskie w tamtych czasach były podobne do siebie. Posiadały kamien-

ne fundamenty i ściany z cegły mułowej. Budowano je na planie prostokąta z centralnym dziedzińcem, wokół którego znajdowały się jednokowe pomieszczenia mogące w razie potrzeby zmieniać swoje przeznaczenie. Nie istniała stała kuchnia, gdyż Ateńczycy gotowali na przenośnych, ceramicznych, paleniskach. Wyjątek stanowiła reprezentacyjna sala o dekorowanych ścianach zwana *andron*, w której przyjmowano gości.

Elementem wskazującym na utrzymanie jedności kulturowej Attyki w czasach „wieków ciemnych” jest jednolita ceramika występująca na całym jej obszarze. Początkowo obejmowała ona naczynia zdobione koncentrycznie ułożonymi ciemnymi kołami i półkołami, nazywane ceramiką protogeometryczną. W latach 900–750 p.n.e. na terenie Aten rozwinął się nowy styl dekoracji naczyń ceramicznych, w formie regularnych pasów uformowanych z meandrów, trójkątów czy zygzaków, nazywany geometrycznym. Powstające naczynia miały coraz bardziej wyspecjalizowaną formę, co świadczy o ciągłym rozwoju ówczesnych warsztatów garncarskich w Atenach, których produkty trafiały na cały obszar kultury greckiej. W połowie VIII w. p.n.e. pojawiło się pismo greckie, a jeden z najstarszych napisów w tym języku powstał właśnie na dzbanie wykonanym w Atenach.

Powstanie polis ateńskiej

„Wiek ciemny” w historii Grecji zakończyły się w VIII w. p.n.e., a za symboliczną datę ich końca przyjmuje się zazwyczaj rok 776 p.n.e., w którym odbyły się pierwsze igrzyska w Olimpi. Heliada, która wyłoniła się z okresu „wieków ciemnych” była obszarem jednorodnym pod względem języka, kultury i religii, ale równocześnie rozdrobnionym na niewielkie, samodzielne organizmy polityczne zwane polis. Polis powszechnie są nazywane miastami-państwami, co wynika z faktu, iż każda z nich, niezależnie od wielkości i liczby mieszkańców, przyjmowała nazwę od najważniejszego miasta na swoim terenie. Zazwyczaj większość obywateli mieszkała poza stolicą, na wsi lub w mniejszych osadach i zajmowała się rolnictwem. Każda polis stanowiła niezależny organizm polityczny oraz wspólnotę religijną oddającą cześć szczególnie lokalnym bóstwom opiekuńczym. Na terenie dzisiejszej Gre-

Rycina z widokiem Eleusis, jednej z osad ateńskiej polis.

cji istniało ok. 800 miast-państw, z których większość licząca co najwyżej 5 tys. mieszkańców była niewielka, oraz zaledwie kilka większych mających wpływ na dzieje całej Hellady. Do tych ostatnich zaliczały się również Ateny. Należy przy tym pamiętać, że w bardzo rozległej polis ateńskiej zajmującej wówczas ok. 2500 km² było wiele osad, takich jak np. Brauron, Eleusis, Maraton czy Torikos, ale tylko Ateny miały status miasta i dlatego wszyscy obywatele Attyki nazywali się Ateńczykami.

Najwyższą władzę nad Atenami sprawowała rada Areopagu, której nazwa wywodziła się od wzgórza Aresa leżącego obok Akropolu, gdzie odbywały się posiedzenia rady. W jej skład wchodziła przedstawiciele najważniejszych rodów zwani eupatrydami (potomkami szlachejnych ojców). Na czele rady stał urzędnik zwany archontem eponimem, który pierwotnie sprawował urząd przez dziesięć lat, a następnie jego kadencja została ograniczona do jednego roku. W skład władz centralnych zaliczyć należy też basileusa sprawującego nad-

zór nad kultem, polemarchosa dowodzącego armią oraz kolegium sześciu tesmotelów (prawodawców), którzy nadzorowali przestrzeganie prawa w państwie.

Niestety nie wiemy, jakie wydarzenia ukształtowały granice polis ateńskiej. Znamy jedynie ich odbicie w micie o Tezeuszu opisującym, jak pokonał on rywali do tronu ateńskiego po śmierci swojego ojca Egeusza.

Opowieść ta wskazuje na prawdopodobieństwo zbrojnego podboju sąsiednich państewek przez polis ateńską. Taki scenariusz potwierdzać może również silna pozycja rodów arystokratycznych mieszkających poza Atenami. W każdym razie najstarsze wzmianki o Atenach ukazują nam państwo zamieszkałe prawie wyłącznie przez ludność utrzymującą się z rolnictwa i posiadające jedynie niewielki port Faleron w Zatoce Saroniejskiej. Miasto Ateny ograniczało się wówczas prawie wyłącznie do terenu Akropolu, u stóp którego rozłożyły się dwa niewielkie osiedla rzemieślnicze zajmujące się garncarstwem i metalurgią.

Indeks

A

Abrittus 42
 Adrianopol (Edirne) 52
 Agia Pantanassa 163
 Agios Dimitrios
 Loumbardiari 136
 Aglauros, sanktuarium 134
 Agora 31
 Ajgospotamoj 36
 Ajschylos 36, 133
 Akropol 24, 27, 49, 94, 106
 Aleksander III Wielki 38
 Aleksy III Angelos 44
 Aleksy IV Angelos 44
 Anafiotika 158
 Antoninus Pius 41
 Antypater 38
 Areopag (Wzgórze Aresa)
 140
 Ariadna 24
 Arrefor, dom 123
 Artemidy Brauronia,
 okręg 115
 Arystoteles 36
 Asklepiosa, sanktuarium
 130
 Atena, bogini 74
 Ateński Związek Morski 32,
 34, 37
 Attyka 24, 26
 Averoff Georgios 58

B

Bazyli II Bułgarobójca 44
 Belweder 124
 Beulé'go, brama 128
 Bonifacy z Montferratu 44
 Brauron 27
 Brutus 41
 Buleuterion 149

C

Carrey, Jacques 47
 Cheronea 37

Choniates, Michał 44
 Cyceron 40
 Czartoryski,
 Adam Kazimierz 49

D

Dariusz III 38
 Dedal 24
 Delfy 31
 Delos 34
 Dimarchion 215
 Dionizos, bóg 31
 Dionizosa, sanktuarium
 i teatr 131
 Dionizy Areopagita 41
 Drakon 28

E

Egeusz 27
 Eleusis 27
 Epídauros 50
 Erchtejon 121
 Eurypides 36, 133

F

Faleron, port 216
 Fethiye Tzami, meczet 166
 Filiki Eteria 50
 Filip II 37, 38
 Filokles 122
 Filomousos Eteria 50
 Fryderyk II 47

G

Gajusz Juliusz Cezar 40
 Gennadiou, Biblioteka 204
 Germanos 50
 Ghazi, dzielnica 151
 Glücksburg, Otton von 53

H

Hadrian, cesarz 31
 Hadriana, Biblioteka 163
 Hanson Hans 113

Hefajstejon 146
 Heliaja 149
 Hellada 24
 Helleński Związek 32
 Herakles 147
 Herodot 36
 Hippiasz, syn Pizystrata 31
 Homer 31

I

Iktinos 117
 Issos 38, 40

J

Jerzy I 56
 Jerzy II 61, 64

K

Kalimarmaro 195
 Kallikrates 112, 117
 Kanaris Konstantinos 55
 Kantharos, zatoka 210
 Kapodistrias Joannis 50
 Karamanlis Konstantinos
 68
 Katalońska, Kompania 46
 Katarzyna II, caryca Rosji
 49
 Keramejkos 150
 Kimon 126
 klasztor św. Spirydiona 213
 Kleanthes Stamatios 53
 Klejstenes 31, 32, 91
 Knossos 24
 Kolonaki, plac 204
 Konstantyn I Wielki 43, 59
 Konstantyn II 66
 Korynt 41
 kościół św. Symeona 158
 kościół Świętej Trójcy 151
 kościół Przemienienia
 Pańskiego 159
 kościół pw. Proroka Eliasza
 216

kościół św. Dionizego

Areopagity 141

kościół św. Dymitra

od Armat 136

kościół św. Izydora 202

kościół św. Jerzego

od Skaly 158

kościół św. Łazarza 201

kościół św. Pawła 156

kościół św. Sotirii 157

kościół św. Teodora 201

kościół św. Mariny 140

kościół Świętych

Apostołów 144

Kotzia, plac 171

Kreta 24

Ksenofont 36

Kserkses I 32

Kylón 28

L

Larissa, stacja kolejowa 174

Leon IV 44

Leonidas 32

Likawitos, wzgórze 202

Likurg 38

M

Mahmud II 52

Maraton 27, 32

Marek Antoniusz 41

Maximos Mansion 195

Megara 28, 30

Metroon 149

Minotaur 24

Mitrydates VI Eupator 40

Mnesikles, architekt 109,
122

Munichia, zatoka 210

Muz Wzgórze 138

N

Nerio I Acciaiuoli 111

Nikejskie Cesarstwo 44

Nimf, Wzgórze 139

O

Odeon Heroda Attyka 129

Odeon Peryklesa 134

Oktawian August 41

Olimpia 26, 82, 84

Omonia, plac 168

Otton de la Roche 111

P

Pandrosejon 123

Papadopoulos Jeorios 68

Papandreu Jeorios 66

Partenon 35, 116

Pauzaniasz 111

Paweł I 64

Peloponeski Związek 36

Peloponez 44, 52

Perykles 36, 92

Piotr I Wielki, car 48

Pireus, port 37, 38, 210

Pizystrat, tyran Aten 30

Platon 36

Pnyks 139

Polignot z Tazos,
malarz 35

Posejdon 74

Propyleje 109, 113

Prytanikon 149

Psiri, dzielnica 173

R

Renieris Markos 56

Roztopczyn Fiodor 49

Rufos Venizelos 55

S

Salamina, wyspa 28, 32

Sarońska Zatoka 27

Schaubert Gustaw 113

Selim III, sultan 49

Sofokles 36, 133

Sokrates 36

Solon, polityk i poeta 28,
30, 31

Sparta 31, 36, 37

Spyridon Luis 85

Stefanopulos Kostis 86

Stoa Attalosa II 148

Stoa Eumenesa II 130

Stoa Poikile 150, 172

Strategeion 149

Stroop Jürgen 64

T

Temistokles 32

Teodozjusz II 43

Termopile 32

Tezeusz 24, 147

Torikos 27

V

Vulgaris Dimitrios 55

W

Walter de Brienne,
książę Aten 46

Wenizelos Eleftherios 59

Wielkie Panatenaje 31, 94

Wieża Wiatrów 165

Y

Yusuf Aga 136

Z

Zappas Evangelos 84

Zappeionu, Park 197

Zea, zatoka 210

Zenon z Kition 38

Zeus 74

Niedostępne w wersji demonstracyjnej.

Zapraszamy do zakupu

pełnej wersji książki

w serwisie

